

Jaarverslag 2018

Verslag van de VLG-Studiedag op vrijdag 20 april 2018 te Wageningen: 100 jaar Wageningen University. 150 jaar landbouwonderwijs en landbouwkundig onderzoek in Gelderland

Georganiseerd door Piet van Cruyningen en Janny Bloembergen-Lukkes.

Dagvoorzitter Anton Schuurman

Bezocht door ca. 85 leden en belangstellenden, waaronder 23 leden van de Vereniging Gelre, die de dag mede organiseerde. De volgende presentaties werden gegeven:

Richard Paping, *De Groningse Landhuishoudkundige School als voorganger van Wageningen*

Deze lezing ging in op de teloorgang in 1871 van H.C. van Hall's Landhuishoudkundige School in Groningen en de rol die W.C.H. Staring daarbij speelde. Deze sluiting maakte het mogelijk om in plaats daarvan in 1876 een Rijkslandbouwschool in Wageningen te openen. Volgens Paping bewijzen de geringe aantallen leerlingen van de school in Wageningen dat er in de negentiende eeuw eigenlijk nog geen behoefte aan dit soort onderwijs bestond.

Rob Comans, *Winand Staring en de oprichting van de Rijkslandbouwschool*

Het was waarschijnlijk geen toeval dat in 1876 de Rijkslandbouwschool in Wageningen werd gevestigd. De Achterhoeker Winand Staring lijkt hier als inspecteur voor het landbouwonderwijs al jaren tevoren op te hebben aangestuurd, wat blijkt uit een brief uit 1871 van Staring aan een Tweede Kamerlid die door Comans is ontdekt.

Margreet van der Burg, *En de boerin en haar dochters? Genderpatronen in het landbouwkennissysteem*

De bevraging van gender in het landbouwonderwijs, -voorlichting en -onderzoek vormt vanaf Staring een constante factor. Deze lezing ging in op de vraag waarom werd deze kwestie herhaaldelijk aan de orde werd gesteld, welke initiatieven daaruit voort kwamen en welke patronen daarin waren te ontdekken.

Harm Zwarts, *Van Rijkslandbouwproefstation tot Wageningen Research*

Deze presentatie behandelde de historische ontwikkeling van het agrarisch onderzoek in Nederland vanaf het einde van de 19e eeuw, beargumenteerde hoe Nederland transformeerde van een importeur naar een exporteur van agrarische kennis en besprak de rol die Wageningen hierin heeft gespeeld.

Joost van Kasteren, *Metamorfose: 1993-2018. Van Landbouwuniversiteit en DLO tot Wageningen University & Research*

In de afgelopen kwart eeuw werd de Landbouwuniversiteit bedreigd met opheffing, fuseerde de instelling met de Dienst Landbouwkundig Onderzoek, werd een ingrijpende reorganisatie doorgevoerd en groeide de Wageningen uit tot de meest toonaangevende instelling op het gebied van landbouwkundig onderzoek en onderwijs in de wereld. Deze presentatie ging in op de manier waarop die metamorfose tot stand kwam.

Verslag van de najaarsexcursie op 12 oktober 2018 naar Zuidwest-Drenthe en de Reest.

Georganiseerd door Michiel Gerding en Bernhard Hanskamp.

Op een warme, zonnige dag in oktober vertrokken 55 leden van de VLG vanuit Meppel per bus naar het dal van de Reest, het riviertje op de grens van Drenthe en Overijssel. In de bus werd de geschiedenis van het landschap toegelicht door Michiel Gerding, oud provinciaal historicus van Drenthe, en Bernhard Hanskamp, voormalig planoloog bij de provincie Drenthe. Tijdens de lunch in Veeningen werden inleidingen gegeven door Gerding, Hanskamp en Eric van de Bilt, voormalig directeur van het Drentse Landschap. Busrit, inleidingen en wandelingen gaven een prachtige indruk van het landschap en zijn geschiedenis. Het landschap is open met hier en daar boomgroepen langs de randen, waar zich boerderijen bevinden, en enkele dorpen. Het Reestdal heeft veel van zijn natuurlijke karakter behouden en vanwege de natuurwaarden behoren grote gedeelten van het dal inmiddels toe aan de provinciale natuurorganisaties Het Drentse Landschap en Landschap Overijssel. Het prijkt hoog op de lijst van natuurgebieden. Toch zijn het de boeren geweest die in de loop van de eeuwen het landschap zijn karakter hebben gegeven. Vele bijzondere boerderijen aan weerskanten van het dal getuigen daarvan. De natuurlijke kwaliteiten van het Reestdal zijn in de achterliggende jaren met veel belangrijk natuurhistorisch onderzoek aangetoond. Als gevolg van de ingrijpende veranderingen in de landbouw hebben veel boeren hun bedrijf beëindigd. Zeker in het Reestdal hebben steeds meer boerderijen hun agrarische functie verloren en een exclusieve woonfunctie ervoor terug gekregen. De grote mobiliteit en de forse welvaart maken het burgers mogelijk een paradijsje voor zichzelf op het platteland te creëren. Dat roept nieuwe vragen en uitdagingen op. Want hoe kan op een verantwoorde manier omgegaan worden met dat gedurende eeuwen gevormde eigen karakter van het gebied? Ook voor de natuurorganisaties is dat van belang, want met de natuurgebieden krijgen zij vaak de boerderij erbij. Boeren komen er dan niet in terug en de vraag doet zich dan voor hoe zo'n pand herbested moet worden. Aan de andere kant van de schaal is het de vraag hoe de boeren die wel willen doorgaan levensvatbare bedrijfsmogelijkheden krijgen. Sinds jaar en dag is ruilverkaveling daarin een wezenlijk instrument, ook in Zuidwest-Drenthe. En hoe pas je dat dan in dat cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle gebied in?

Bestuur en leden

In 2018 is het bestuur tweemaal bijeengekomen: in Wageningen op 26 januari en in Amersfoort op 28 augustus. De aandacht ging vooral uit naar de organisatie van de bijeenkomsten, de scriptieprijs en de website.

De secretaris werd enthousiast en efficiënt bijgestaan door Sandra van den Brink, secretaresse van de Leerstoelgroep Agrarische –en Milieugeschiedenis.

De vereniging telde per 31 december 2018 308 leden, 6 meer dan aan het begin van het verslagjaar. 19 nieuwe leden hebben zich aangemeld, 13 leden hebben opgezegd, dan wel zijn van de ledenlijst afgevoerd of zijn overleden.

Samenstelling van het bestuur (met jaar van aftreden) per 31 december 2018:

Prof. dr Pim Brascamp (2020, tweede termijn), voorzitter
Dr Piet van Cruyningen (2021, tweede termijn), secretaris
Dr Richard Paping (2022, tweede termijn), penningmeester
Dr Milja van Tielhof (2020, tweede termijn)
Ir Judith Toebast (2021, tweede termijn)
Dr Sophie Elpers (2019, eerste termijn)
Dr Janny Bloembergen-Lukkes (2020, eerste termijn)

Ereleden van de vereniging:

Prof. dr Hans Jansen (overleden op 29 januari 2019)
Dr ir Jan Bieleman
Dr Anton Schuurman

Kascommissie:
Michiel Gerding
Meino Smit